

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Řecko: Země, kde se zrodily dějiny

Trosky vybělené sluncem tisíciletí, modrá obloha a modravé moře, svítivé pláže, hory v kouřovitých mracích, cesty, které se nekonečně kroutí, bílé kostelíky ve vyschlých kopcích. Prostě Řecko. Turisty sem přitahují památky, muzea a pláže, ale i to, co zbylo po dobách, kdy se tu rodila filozofie.

Země barev

Zelená, šedá, žlutá, bílá, modrá. To jsou řecké barvy, když už je horké léto. Zelené zůstávají stromy a keře, žlutá je tráva pod nimi a podle šedé se poznají skály, dokud je nerozpálí slunce.

Modrá patří moři a obloze, ale jen v probouzejícím se ránu či v přicházejícím večeru, kdy ji na sebe přijímají zalesněné kopce a hory, na jejichž vrcholcích se často až do léta bělá čepička sněhu.

Bíle však svítí hlavně kostelíky na vysokých kopcích a malé červenostřeché vsi na strmých svazích hor, kde se i hřbitovy musí stavět do několika pater.

Na jaře je řecká krajina pestřejší - se závěsemi temně rudých vlčích máků, se žlutými a fialovými koberci polních květin, se stromy, které vypadají jako růžové obláčky, přidržované tenkou rukou kmene k zemi.

Tak vypadá země, kde jsou oslíci s dřevěnými sedly stále tím nejlepším "taxíkem" chudých. Tak vypadá ve slunci, které se zvolna kutálí modrou oblohou. Vypadá tak až do chvíle, kdy rudnoucí koule začíná v soumraku stavět světelné stezky přes temnicí moře - k písčitém plážím, k jícnům hrobek vytesaných do skalní stěny krétské Mataly či k troskám minojského paláce Kato Zákros.

Přírodní scenérie i větší či menší světelná kouzla, která každý den dělá slunce, lze obdivovat v epirském pohoří Pindos, u jezer Prespa, na božském Olympu, v soutěsce Lousios na Peloponésu, v krétské úžině Samaria i na Lássithi, v krétské pláni větrných mlýnů, kde se prý zrodil vládce bohů Zeus.

Trosky a moře

Jenže tím, co do Řecka přitahuje většinu návštěvníků, jsou trosky a moře, muzea a pláže. Nejvíce láká to, co zbylo po nejslavnější éře řeckých dějin - po dobách, kdy se tu rodila filozofie, moderní politika, historie, divadlo i prazáklad dnešního evropského umění.

Snad každý, kdo v Řecku byl, zná athénská muzea, Parthenon i moře trosek pod Akropolí, olympskou kolébkou slavných sportovních her, apollónské Delfy, na kterých ještě ulpívá odlesk věšteckých Pýthií, divadlo v Epidauru, středisko dávných mystérií v Eleuzině či západ slunce na mysu Súnion. Odsud není daleko na Délos, ostrov s terasou bílých kamenných lvů, kde se nikdo nesměl narodit ani zemřít. Ani na Kyklady, jejichž pravěké ženské idoly inspirují umělce i v současné době.

A přece: možná ještě skvělejší jsou památky z doby před časy řecké slávy nebo po nich. Památky minojské a majestátní pozůstatky mykénské kultury.

A také pevnosti, kláštery, chrámy i celá města z časů byzantské, křižácké, benátské i osmanské moci. Památky jako barvitý palác v krétském Knóssu a nelíčené pozůstatky podobného sídla ve Faistu. Nebo Lví brána, která otevírá cestu do nitra homérských Mykén, a kyklopské zdi nedalekého

Tirynthu, jiného sídla králů z dob bohů a hroů.

K této době patří vlastně i Théra, v níž dodnes někteří vidí bájnou Atlantidu. Dnes je to už jen malý pozůstatek to, co zbylo po výbuchu místní sopky, který před 2600 lety ničivě zasáhl první "vysokou" civilizaci Evropy, minojskou kulturu Kréty.

Tyto stavby sahají do dob trojské války a ještě dlouho před ní - tehdy vznikaly elegantní krétské fresky delfínů a žen s útlými pasy, které přeskakují mocné býky. Tehdy mykénští kováři tepali slavné zlaté masky pro mrtvé krále, které dnes zdobí místní muzea, a jejich stavitelští současníci stavěli do úbočí hor mocné kupolovité stavby, tholy - snad pro neznámé slavnosti, snad rovněž pro zesnulé vládce.

Na opačné straně času stojí turecké mešity s vysokými minarety a byzantské kláštery a kostely, z jejichž kupolí přísně shlíží Kristus jako Pantokrator - vládce světa. Na opačné straně času stojí také benátské a turecké pevnosti v peloponéské Monemvasii či v krétském Réthymnu, křižácké hrady na Peloponésu nebo pevnost řádových rytířů na Rhodu.

Z pozdního času, kdy antická sláva Řecka byla už jen pozapomenutou vzpomínkou, pochází také mužská útočiště v mnišské republice na Athosu, kláštery, rozhozené po špicích skalních "jehel" okolo Meteory nebo skvěle zdobené církevní stavby v Dafní u Athén, v Hosios Lukás či v Nea Moni na ostrově Chiu.

A trochu mimo čas stojí ostrov Patmos s opevněným klásterem. Právě na tomto ostrově měl svatý Jan své vidění, v němž předvídal skonání všech věků a časů - tak, jak o tom vypráví jeho Apokalypsa.

Zdroj: idnes